

Nr 75.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd till svenska vägföreningen; given Stockholms slott den 7 februari 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att till understöd åt svenska vägföreningen å *extra stat* för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 7,000.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7
februari 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Petersson anförde:

Vid anmälan den 9 januari detta år av de frågor, som tillhörde regleringen av riksstatens nionde huvudtitel för år 1920, meddelade jag i punkten 118, att svenska vägföreningen i en ansökning, som inkom till jordbruksdepartementet den 21 december 1918, begärt anslag för år 1920 till belopp av 15,000 kronor. Då ansökningen för ytt-
rande remitterats till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och jag för det dåvarande saknade anledning yttra mig angående det anslagsbehov, som kunde bära tillstyrkas, men anslag för ändamålet ändock syntes bära beräknas, fann Kungl. Maj:t, på min hemställan, gott föreslå riksdagen att i avvidan på blivande proposition beräkna för detta ändamål å extra stat för år 1920 det av föreningen begärda beloppet, 15,000 kronor.

Sedan numera väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 24 sistlidna januari avgivit utlåtande över föreningens förberörda ansökning, torde jag få ånyo anmäla ärendet.

Svenska vägföreningen anhöll i ansökning den 28 september 1915 om ett årligt anslag av 15,000 kronor från och med år 1917. Väg- och

vattenbyggnadsstyrelsen tillstyrkte ett anslag av 10,000 kronor under vissa villkor och Kungl. Maj:t föreslog 1916 års riksdag att anvisa detta belopp å extra stat. Riksdagen, som vid granskning av föreningens räkenskaper funnit dess ekonomiska ställning relativt god, ansåg statsbidragets belopp böra bestämmas till 5,000 kronor.

Även för år 1918 anhöll nämnda förening om anslag å 15,000 kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillstyrkte 10,000 kronor. På Kungl. Maj:ts förslag beviljade riksdagen även för år 1918 ett anslag å 5,000 kronor till föreningen.

Jämväl för år 1919 ingav föreningen ansökning om erhållande av statsbidrag å det förut av föreningen begärda beloppet, 15,000 kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillstyrkte ett statsunderstöd av 12,000 kronor. För egen del fann jag mig av närmare angivna skäl icke kunna förorda högre statsbidrag än 8,000 kronor. Sedan Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för ändamålet anvisa sistnämnda belopp, ansåg emellertid riksdagen statsbidragets storlek icke böra sättas till högre belopp än som motsvarade föreningens utgifter för vägbesiktningar och föredrag. Då dessa utgifter för år 1918 av föreningen upptagits till 7,000 kronor, fann riksdagen anslaget böra begränsas till detta belopp.

För år 1920 har föreningen, som ovan nämnts, begärt auslag till belopp av 15,000 kronor och har som motiv härför anfört huvudsakligen följande:

Föreningen hade under år 1918 bedrivit sin verksamhet efter i det stora hela samma linjer som tillförne och i fråga om den viktigaste delen av sin upplysningsverksamhet, de s. k. vägbesiktningarna, följt ett av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 1 september 1917 avlämnat förslag till anordnande av kurserna. Av ekonomiska skäl hade emellertid vägbesiktningarnas omfattning liksom förra året måst starkt begränsas och omfattat sex s. k. vägdagar samt en vägbesiktning för yrkesmän.

För år 1919 hade antagits följande budget:

<i>Inkomster:</i>		<i>Utgifter:</i>	
Årsbetalande personliga		Avlöning till sekreterare	
medlemsavgifter	kronor 5,000	och expeditionspersonal	kronor 4,000
Årsbetalande korporativa		Kontorshyra	» 1,600
medlemsavgifter	» 4,800	Skrivutensilier och övriga	
Räntor	» 1,600	kontorskostnader	» 1,800
Statsbidrag	» 7,000	Diverse	» 200
Summa kronor 18,400		Porto och telefon	» 1,000
		Publikationer	» 3,000
		Kurser och vägdagar	» 6,500
		Underhåll av maskiner	» 200
		Avskrivningar	» 100
		Summa kronor 18,400	

Av inkomstkällorna under år 1918 hade influtna donationer (4,000 kronor) utgjort en avsevärd del. Dessa donationer hade emellertid varit de sista delarna av de vid föreningens stiftande utlovade bidragen, varför budgeten för år 1919 måst uppgöras utan detta tillskott i inkomsterna. Den härigenom uppstående minskningen av inkomsterna uppvägs endast delvis av ökningen av statsbidraget från 5,000 till 7,000 kronor. Härtill komme, att på grund av det minskade penningvärdet de flesta utgiftsposter starkt ökats, varför den för följande år uppgjorda budgeten förutsatte, att programmet för föreningens arbete ytterligare inskränktes.

Föreningen hade ej ännu velat tillgripa utvägen att öka medlemsavgifterna, då härigenom säkerligen till skada för saken medlemsantalet skulle komma att minskas, utan ställde sin förhoppning om fortsatt gagnarik verksamhet till möjligheten av ett ökat statsbidrag.

Genom en ökning av statsbidraget skulle föreningen få möjlighet att utöka sin verksamhet. Detta syntes även vara nödvändigt, om påtagliga och bestående resultat skulle kunna uppstå av dess arbete. Detta vore ju huvudsakligen av upplysande och undervisande art. För allt sådant arbete vore det ett livsvillkor, att ramen för detsamma vidgades både beträffande omfånget och arten. Om föreningens verksamhet på grund av bristande resurser ej utvidgades utan såsom nu inskränktes, vore fara värt, att mycket av det arbete, föreningen redan nedlagt, ej komme att visa de resultat, som man kunde hava hoppats på under gynnsammare betingelser.

Den utökning av föreningens verksamhet, som ett ökat statsbidrag skulle möjliggöra, syntes främst böra inrikta sig på dels ett kraftigare uppmuntrande och stödjande av det intresse för vägfrågan, som i första hand avsåge att åstadkomma arbete inom det egna mera begränsade området, dels upplysningsarbete bland den yngre generationen, allt enligt förslag, som inkommit till föreningen från dess medlemmar och som syntes värda allt beaktande.

Det lokala upplysningsarbetet hade härvid tänkts anordnat inom samman slutningar länsvis mellan föreningens medlemmar, vilka länsavdelningar bland annat årligen borde anordna ett möte helst i samband med lantbruksmöten och dylikt. Härvid borde genom föreningens försorg och på dess bekostnad anordnas föreläsningar med demonstrationer. Dylika vägmöten skulle tydligen kunna få en ännu större betydelse än de nuvarande vägdagarna genom sin större utbredning samt sin regelbundna återkomst.

Upplysningsarbetet bland den yngre generationen syntes främst böra inrikta sig på lantbruksskolornas elever. Utav största värde för vägfrågan vore att uti kursplanerna vid dessa skolor få infört en kortare lärokurs i väglära, vilken snarast borde bli av obligatorisk karaktär. Härvid syntes föreningen böra underlätta saken genom att åtminstone till en början ställa till förfogande dels föreläsare i så stor utsträckning sig göra läte dels ock åskådningsmaterial.

Kurserna för utbildning av yrkesmän syntes böra bedrivas med all kraft, då det finge anses synnerligen viktigt för vägfrågans lyckliga lösning, att en kår av yrkesbildade med det snaraste komme till stånd.

För realiserande av det sålunda antydda programmet i önskvärd utsträckning skulle tydligen erfordras betydande medel. Med hänsyn till dels att detta program endast successivt kunde förverkligas, dels ock att bidrag kunde förväntas från annat håll, syntes det emellertid vara tillfyllest, om föreningen genom ett ökat

statsbidrag sattes i tillfälle att utvidga sitt arbete i antydd riktning. För att detta skulle kunna ske syntes erfordras, att statsbidraget minst uppginge till det belopp, 15,000 kronor, varom föreningen anhållit åren 1915—1917.

I sitt utlåtande häröver har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, under hänvisning till av styrelsen förut avgivna utlåtanden i frågan, tillstyrkt ett statsunderstöd av 12,000 kronor till föreningen under villkor, att denna anordnade under år 1920 minst fem vägdagar och en utbildningskurs för yrkesmän enligt av styrelsen fastställt program.

Den på Kungl. Maj:ts prövning beroende frågan angående förändrad organisation av allmänna väghållningsbesväret på landet kan icke heller detta år föreläggas riksdagen. Vid sådant förhållande bör nämnda organisationsfråga icke utgöra hinder för att anslag beviljas svenska vägföreningen jämväl för år 1920.

*Departement-
schefen.*

Att svenska vägföreningen även för sistnämnda år är i behov av statsunderstöd, finner jag påtagligt. I sitt beslut i frågan år 1918 har riksdagen angivit de grunder, efter vilka riksdagen ansåge anslag till föreningen böra utgå, i det riksdagen uttalat, att anslaget icke borde sättas till högre belopp än som motsvarade föreningens utgifter för kurser och föredrag. Visserligen har föreningen i den nu ingivna ansökningsen omförmålt vissa planer till utvidgning av sin undervisningsverksamhet, men någon kostnadsberäkning härom har icke framlagts för år 1920. Vid sådant förhållande och då jag håller före, att det nuvarande sättet för undervisningens meddelande genom vägdagar och kurser för yrkesmän i varje fall bör bibehållas, samt kostnaderna härför för år 1919 upptagits till allenast 6,500 kronor, vill jag för min del tillstyrka för år 1920 anslag till oförändrat belopp av 7,000 kronor.

För anslaget bör i anslutning till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag samt i likhet med vad som ägt rum under föregående år stadgas skyldighet för föreningen att under år 1920 på lämpliga platser i skilda delar av landet anordna minst fem vägdagar och en utbildningskurs för yrkesmän enligt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen fastställt program.

På grund av vad jag sålunda anført hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till understöd åt svenska vägföreningen å *extra* stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 7,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. — vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Aug. Borgström.
